

ACC. N.R M. 14035: 1-11.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Halland

Upptecknare: Johan E. Carlsson, Halmstad

Härad: Tömmersjö

Berättare: " " "

Socken: Innästorp

Berättarens yrke: Lantbr.

Uppteckningsår: 1956

Född år 1887 i Innästorp

Husbond och tjänstefolko.

s. 1-11.

LUF 105

Skriv endast på denna sida

j) För att en något verklighets bild över jordbruksförfallområde, i såväl äldre som senare tid måste jordbruksförfallanden, indelas i två grupper, mindre och större jordbruksmark, med småbruk turkes jag närmast på, såsom åkerbruk där gärden förmål ensam får ta bort all jordbruksarbete. På större jordbruksmark tunnland eller mes, beroende du alltid både drängar och pojkar.

För småbruken var det man och hustru som ställde arbete, och så snart barnen växte upp, så fick dem jämma till, undanföras pannan ju um männen var ej gift eller ej sive vred, då måste ju dräng eller pojkar anställas, barnen var behjälpliga efter till de blev konfirmerade. Priselen varierade från 5 till 25 tunnland, och 4 till 8 dal, ponoke häst eller oxar, med några vin, körs, får m.fl. Men även småbruken behövde legd arbetsbrant dels för odlingen, som utfördes av tränader män,

2)

ACC. N:oR M. 14035:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

2.

som med ett så kallat härejärn, som marken i
tunna ligger are / till två tunns tjatalts, som vändes
med jordriden uppåt, för att framöut venen ligga
och torpa, och sedan hysades och brändes, detta var
äldre tider odlingsmetod, även hjälps med vissa
äppor diken, stenräning, stenkörning kunde ej
man och hustru på ett mätpunkt utföra ensamma,
daglön var 1 kr. Till 1,60 per dag, åren som vid
träskring med slaga, fast ej sällan kunde hinde
mannen och hustrun vara med slagträskan.
Senare blev ju träskverks tillverkade som drogs för
hemd, och även där måste daglönare anlitas, särvidr
ef tillräckligt starka pojkar eller flickor fanns inom
familjen, omställning av tjänst var alltid från
den 24 okt. till somma dag nästa år.

Fick enan en bra plats, med knällt husrande folk
kunde fatta stannar på somma plats i flera år,
men enan var alltid trüningen att stanna ett år.

På större jordbruk 25-60 tunnl., var alltid både dröga och piga, och ofta fälsps av både män och kvinnor, då skölden huggs och bergades, på mindre jordbruk fick alltid husbonden och hustrun utföra alt arbete, då dessa jordbruk ej fick pengar till att lega arbetsförl.

Under förra selet var det mycke vanligt att köra med både oxar och kor, ja till och med med en egen kor, detta var vanligt även på större jordbruk, hästarna.

var i minoritet, ej räder här hadde 4 par oxar och 2 par hästar, att släptrösta var mycke vanligt, undr frast-blara hästmorgan, härdes detta bläpper från alla håll i en kontrakt. På större gårdar med måttare.

planerades dagens arbete tidigt på morgonen, på dessa gårdar utfördes inget jordbruks arbete av husbondefolket. Den ledande och mest ansvarige är drängarna, var ju födringen, han fick några 10 tal år av sin häste ålder, härja först och sedan till ljämste åren ills fölga vuter, när han ej var tillfyllt

energiskt, och trivdes på gården, också han kallades fader-
 man. utfödra, rycka, utgödsla alla på gården varande
 hästar, utfödra vinen, hemta hem födervaror av
 olika slag. en annan titel var bruktskötaren, som
 fick hand om alla brukts, utföring, utgödelse, överseende
 med mjölkning, som utfördes av de anställda arbetarna
 hustrur kl. 4 p.m. och kl. 4 em. s.k. statarsöner. (Husmän
 är obekant här) extra arbetsfall anslades också i
 händerna arbeten, men även vid reparations av byggnader
 halmfäckning, ditaming. I denna del är inte hand
 utfördes arbeta med bruktsen av männen, utan
 mjölkning, inomhushåll utfördes slakt, kaka, Trättm.
 av kvinnorna, det var opassande för männen att
 utföra samt arbeta som var överlått till utföras av kvinnorna
 men därmed mycket nedrande av kvinnorna om han
 utförde kvarl arbeta, drängen eller drängarerna fick
 framförer latrin, ringöring vid slakt var kvinnorna
 arbeta, på gården som fanns gärdsrichtare utfördes

T. exp. retning mindre statning av denne, ram och
fick uppsäga och förde la staten till dem anställda,
mittemot utlärnades av naturen stötaten, under bråda
tider kunde aktord utlärnas, då vederörande blef fri
från arbete tidigare, arbetstider var mest från 5 fm.
Till 8 cm, med 1/2 tim. varf, pappa och fruktrestar.

För 1920 talit hörja obehörigheten av statar eländet.
Fjärare av både bånen, fick vid behov, under olita
arbetsförhållande, arbeta över den vanliga liden
Vanligast för önsomställda var en fivbecka, som togs
ut under Ost. mén. fruktvällan blev oft ju under
vintrarna mader, och evtn bl. 8 på sommaren, sista
fruktvällen, fick ju det gifta statarfolken, varav i
sina statshus, den agifla fick ju hålla till på
sin drängkammare, agifte tjänare fick ju maten
på gården, alltingen oft arbeta hväll eller fruktväll.
Alt tjänstefolka med stat i naturen, fick ingen mat
varken på arbetsgården eller med sig hem.

6.

ACC. N.R M. 14035:6.

Med invandringsfolk som sätter fast och uppförts i landstads
härads skola, fanns alltid seminariet, och oftast gemensam
distribution om olika problem, även varan där endast en
dräng eller piga var anställd, blev det gärna omranger
öven från familjen, men också någon direktat familje
medlem. Statarna fick sina egna kostäder, oftast
mycket dåliga, drängen fick bo i ladugården, i en
tiken avståndt barmare, med plats för en träläda, ett
kök, men också någon eldstad, där vissa blädderna,
fick vänta förtas genom luggas under madrassen,
på och omkring selen stiftet när kryugghus byggdes eller
det en barmare, och där kunde drängen få immurat
en spis. Den ensamma eller två piger fick entingen
vara i kökstallen eller i en tiken barmare, intill
köket. På 20 talit hörde en synnerligen förhållning
för statarnas kostäder. Anledningen var att sådana
gärdar, som hadde urusla statarkus, ej kunde få några
statare, då statarkusen blev utdämde redan av

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

6.

Om familj som kände där sist, men sist man inte
minst har författaren Turen-Lo-Johansens intätsen
mögligast en enkelt framgång för staten familjen.
Författarens personliga tillhörigheter får förvaras
i en trappett i den huvudbyggnaden som den finns
tills årets slut, såvida ej annas hem finns nära
intill, där ett hem finns nämligen, t. ex. en staten -
männila som separerat eller på annat sätt byttats
förvarna en turplägenhet med tills jord och mögigt
heller att odla några tunnland. Duras senes fick
efterlager dröning platsen. Där endast en dröning eller
före den antänds, uti ett gemyttligt huskunde fatta kans
van det soga, gemensamma mätider i vendlags lag.
"Folkskola" där man soga endast på före gårdar på 100 till
500 tunnl. åker, användes soga vid tillfället då mycket
arbetares fanns, i härdlen, rotfruktradling, samt vid till-
fälliga mögeltillfällningar, sam man hörde arbetet var
avslutat, här i trakten har ej fiennits någan sådan koniunq
Gulnagille 2

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

7.

Bostaden var mycket olika, i mera välutrustade hem
fick tjänare, dagbarlar, kamfurtsare m. fl. åta
för sig själva, denna snällning även hos huskande
folk sanns att annan anledning ses med på tjänaren.
En betydligt större rang eller platskilmad kans
fäv, än vid sekelskifftet, det var hättre mat, finare
servis, starkvara etc. Glas mänga röda, och snala
50-75 Tum l. bärder, var maten enligt vissa begrepp
under all kredit, vid högtider pick tjänstekort
ju vara med. men var det gäster pick tjänaren
nog åter för sig själve, numera finns inga varken
stolar eller dräger, nu är det lemtarketare,
som arbetas med Timpong eller mänslän, och
med eller utan natura förlagan, alltså just på arbets
platsen, var någon eller några av tjänarna inflyttade
till någon familjefest, så pick de silla vid närsitlt
kord, och ej i självas festalen, utan vid något intill
liggande rum, platserna i byrtaom var nog då

som nu ganska fria, fast ungdommen gärna trog plats
hos sina geländer, som tjänarna ej fick mera om
en vechas prisid på året, var nog tysthetstiden
ganska lång, utan vid förra högtider fick de besöka
kyrkan som så iinställe, något tronj fanns nog ej
Tjänste folken blev alla gånger sedda över axlarna
av husländske ungdommen, klassställnaden igen.
I äldre tider var det lagdanses, men sällan kom
någon från högre planet dit, var det ungdoms
dans var det alltid ljumning, och då fick ju
pajken eller flickan lycka en med sig, och då var
det alltid förberedningar, och spisit och tårtor och släggmål
Och den erfarenhet jag har var ungdomstidens nedan på
90 talet, men sätter sedan tidigare, då en 95-årig gammal
talat om ungdomsfolket, men dit var nog mera riller än då
Det fannsvis manktillnads vid ungdomstidens, och tjänste
folket fick ej vara med, då de kände mans ungdom
samlades, eller växlingsvis inför des till danskvällar.

16)

ACC. N.R M. 14035:10.

Tjänstefolket i alminhet kans hos torpare, småbrukare,
stalarefamiljer, oftaest på någon mil från hemmet.

I stora borgarfamiljer mochte även hand ungdom taga
Tjänst på andra jordbruks, oftaest are inventyrer lust, eller
dikta för att lära sig, under andra förhållande, andra
bruk och redes, som drängen eller pige till en
bera plats, hunde drängen eller pige, stanna till
10 tal år, som ske turen hem och hämta hem med,
var det ej omögligt att han eller hon hämmar för
livet vid. Gardsoner med drängplatser, söker ömma
sig rörliga hos liberalmade, moraliska biskopialla.
Det förekom ej sällan att tjänstefolk lede gäster
med ungdom från gärda eller mindre jordbruks
säner eller dölltar, som regel drog dessa drängar
eller piger, som blev gjorda med någon från högre
kongshållan, det kortaste strået, och förr ells senare
var det alltid den mera välrituerade, som bestämde
var hafset skulle stå. Tiltalssif mellan husbonden

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

10.

och tjänare var nog nederbördens förnamn, när ett
gott samarbete var rådande, mellan huskändle och tjänare.
Huskänden bestämde alltid arbetsordningen, sammädd
företräde nog mera sällan, bestraffningas författnin-
gog på drängpostar, på äldre tjänare nog bara
utställning. Men om handledskaps förhölder
fick det bliva andrag på länen. Det fanns ofta
tjänare som fick arbeta från solens uppgång
tills dess nedgång, och många huskändor besjösa
sina tjänare med hars sill och potatis den 5 dagar
i veckan och klässer mjölk, vilket var råkert den
billigaste maten, för sill användes ju till att
gödja åkrarna med på 1870 talit, eller vid den
tiden, Vid avgång ur tjänsten, utan huskändens
vilja, blev länen indragen, tjänstebjäns stadgan
tillämpades nog i vissa fall, på senare tid, men ofta
fick den anställda dra sig det kortaste träet.